

ГУМАНІТАРНІ ТА СОЦІАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ МЕДИЦИНИ, ПИТАННЯ ВИКЛАДАННЯ У ВИЩІЙ МЕДИЧНІЙ ШКОЛІ

DOI 10.31718/2077-1096.20.4.169

УДК 378.6:61.016:616.31.097.322-042.65:37.091.22=111

Ефендієва С.М., Гаврильєва К.Г., Бугаєнко К.С.

ОРГАНІЗАЦІЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ ПІД ЧАС ПІДГОТОВКИ ДО СКЛАДАННЯ СУБТЕСТУ З АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ ЛІЦЕНЗІЙНОГО ІСПИТУ «КРОК 1. СТОМАТОЛОГІЯ»

Українська медична стоматологічна академія, м. Полтава

Нині розроблений і широко впроваджується ліцензійний іспит «Крок 1», складовою частиною якого є складання субтесту англійською мовою. Для підготовки до субтесту англійською мовою для студентів третього курсу була розроблена навчальна дисципліна «Англійська мова за професійним спрямуванням», яка містить матеріал із нормальної анатомії, біології, біохімії та молекулярної біології, генетики, гістології, фармакології, фізіології, мікробіології, імунології, статистики, латинської мови та біоетики. Мета дослідження – проаналізувати моніторинг шляхів організації та впровадження самопідготовки студентів на кафедрі іноземних мов з латинською мовою та медичною термінологією Української медичної стоматологічної академії, які дали змогу студентам мати високі показники субтесту з англійської мови іспиту «Крок 1». Особлива увага приділяється самостійній підготовці студентів до субтесту. Тому вважаємо за доцільне своєчасно звернути увагу на причини та врахувати пропозиції щодо самопідготовки, щоб допомогти ретельніше підготуватися до складання «Крок 1». Нами було проведено опитування серед студентів стоматологічного факультету, для того, щоб визначити найзручніші на їх думку джерела для підготовки до ліцензійного іспиту. Досліджено, що студенти активно користуються мобільними додатками, а саме K-test, за допомогою якого самостійно проходять тестування. На першому місці – мобільні додатки: не потребують інтернету і зручні тим, що використовуються студентами при будь-якій зручній нагоді. На другому місці по актуальності використання – веб-сайт testkrok.org.ua, який дає змогу проходити онлайн тестування. На третьому місці по-використанню – веб-сайт testcentr.org.ua, де можливо завантажити всі бази. Рекомендується відвідування занять з іноземної мови у лінгафонному класі, систематичний тренінг на сайті testkrok.org.ua, використання буклетів для самопідготовки до складання субтесту іноземною мовою. Необхідно заохочувати та спонукати студентів до регулярної напруженої роботи під час їх професійної медичної підготовки.

Ключові слова: ліцензійний іспит, самопідготовка, мобільні додатки, веб-сайт, іноземна мова.

За останні роки проблема організації самостійної роботи студентів (СРС) у процесі підготовки до складання тестового іспиту «Крок 1» посідає важливе місце в системі підготовки майбутніх лікарів з огляду на потребу в оптимізації навчального процесу, прогнозування результатів діяльності як кожного студента, так і всієї групи, раціонального перерозподілу зусиль на різних етапах навчання та досягнення максимального дидактичного ефекту. Правильно організована СРС сприятиме покращенню засвоєння іноземної мови, оволодінню різними видами мовленнєвої діяльності, які необхідні для успішного складання іспиту з англійської мови за професійним спрямуванням.

Мета дослідження – дослідити особливості організації СРС під час підготовки до ліцензійного іспиту «Крок 1», виявити форми й методи СРС, що сприяють ефективній пізнавальній діяльності студентів, провести моніторинг шляхів

організації самопідготовки студентів на кафедрі іноземних мов з латинською мовою та медичною термінологією УМСА.

У структурі навчального навантаження студента за системою Європейської кредитно-трансферної системи СРС розглядається як один із основних компонентів навчальної діяльності і становить значну частину його навчального навантаження. СРС потребує чіткої організації, планування, системи й певного керування, що сприяє підвищенню якості як навчального процесу в цілому, так і покращенню знань окремого студента. Успіх цієї роботи багато в чому залежить від наявності позитивних мотивів. Важливу роль під час СРС відіграють психологічна готовність, а також базовий рівень знань, на який будуть нашаровуватися нові знання.

Безперечно, уся самостійна діяльність студентів виконується під контролем викладача. Педагогічне керівництво СРС відбувається у формі

консультацій із застосуванням різних методичних прийомів з обов'язковим контролем за ходом та якістю виконання СРС. Викладач має спланувати, якого змісту й обсягу буде СРС, рекомендувати навчальну літературу, дібрати завдання для студентів із поступовим зростанням рівня самостійності, проконсультувати студентів щодо послідовності її виконання, вимог до результатів роботи, максимально індивідуалізувати СРС [5].

На нашу думку, правильно організована СРС поглиблює здатність розмірковувати й аналізувати, запобігає формалізму в засвоєнні знань студентами, посилює відповідальність студентів, урізноманітнює навчальну діяльність. Метою СРС є засвоєння в повному обсязі навчальної програми й послідовне формування самостійності як риси характеру. Досягнути окресленої мети можливо за умов упровадження особистісно орієнтованих технологій навчання, забезпечення ґрунтовної мотивації студентів, створення навчально-методичного забезпечення та розробки раціональних механізмів наскрізного програмування і прогнозування СРС. При цьому необхідно враховувати особливості освітньо-кваліфікаційних характеристик й освітньо-професійних програм підготовки всіх суб'єктів навчального процесу від молодшого спеціаліста до магістра в системі ступеневої освіти [1].

На нашу думку, успішне складання субтесту ліцензійного іспиту «Крок 1» можливе за умови засвоєння термінів, які створюють труднощі при читанні й перекладі. Найефективнішим способом вивчення медичної термінології є шлях через розуміння структури слова та значень його терміоелементів. Робота над тестовим завданням починається з опрацювання термінів як ізольовано, так і в реченнях під час виконання рецептивних й репродуктивних вправ. Щоб систематизувати термін, встановити наявні зв'язки з іншими термінами, які входять до визначеної сукупності термінів, необхідно дати йому тлумачення в певному контексті. Для систематизації термінів і розширення термінологічного словника доцільно проводити аналіз словотворчих елементів шляхом групування: mal-(wrongful) – malocclusion, malabsorption, malformation, malfunction; inter-(between) – interdental, intercellular, intermaxillary; ir-(lack of) – irreversible, irregular. Варто наголосити, що для збагачення вокабуляра рекомендується дериваційне визначення зв'язків у слові: constrict (*v*), constriction (*n*), constricted (*adj*); obstruct (*v*), obstruction (*n*), obstructive (*adj*); palpate (*v*), palpation (*n*), palpable (*adj*). Розгляд дефініції, наведеної у словнику, дає змогу ретельно опрацювати дану лексичну одиницю. З цією метою доцільно застосовувати підбір термінів-синонімів, наприклад: give, administer; severe condition, grave, heavy condition, life-threatening, poor condition або використання антонімічних термінів: lower teeth-upper teeth [4]. Систематичний комп'ютерний тестовий

контроль в on-line форматі дає змогу студентам усвідомити практичну мету засвоєння медичних термінів.

Нині ключовим елементом побудови самопідготовки студентів до ліцензійного іспиту є використання дистанційних технологій. Веб-сайти testkrok.org.ua та testcentr.org.ua забезпечують віддалений доступ до навчально-тренувального контенту. Основні переваги цієї системи полягають у заохоченні та спонуканні студентів до регулярної напруженої роботи під час самопідготовки. У цілому ця система відкриває широкі можливості для викладачів щодо контролю та оцінювання ефективності підготовки до ліцензійного іспиту. Ми погоджуємося з думкою науковців [2; 9], що багаторазове тренувальне тестування на сервері як різновид дистанційного навчання активізує зусилля студентів із підготовки до іспиту, підвищує продуктивність навчання, а головне, спрощує та оптимізує систему контролю і самоконтролю. Варто наголосити, що в навчальному процесі на кафедрі іноземних мов з латинською мовою та медичною термінологією активно використовується комп'ютерний клас з навчальними та програмами контролю, насиченими тестовими завданнями ліцензійного типу.

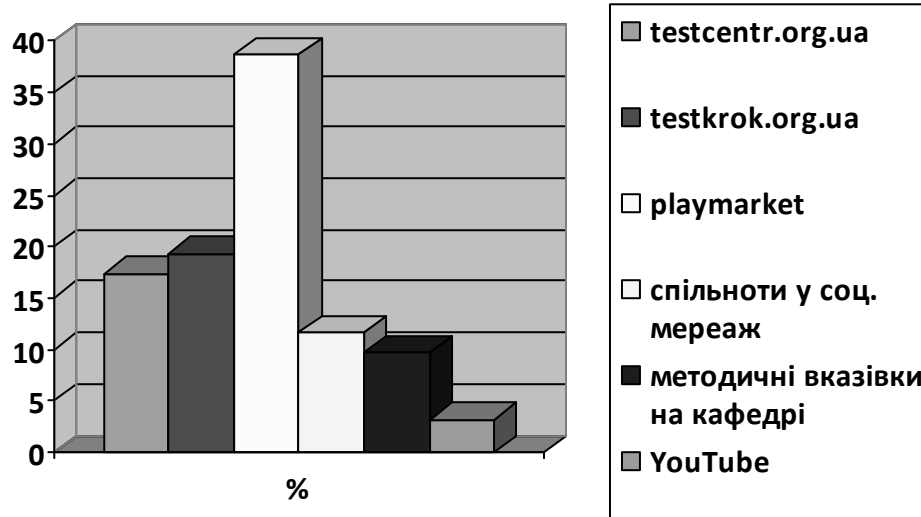
Зазначимо, що 23 квітня 2019 року представники ДО «Центр тестування професійної компетентності фахівців з вищою освітою напрямів підготовки «Медицина» і «Фармація» при Міністерстві охорони здоров'я України» провели перший етап Єдиного державного кваліфікаційного іспиту для спеціальності «Стоматологія», обов'язковим компонентом якого був іспит з іноземної мови за професійним спрямуванням. З першого разу іспит з іноземної мови за професійним спрямуванням не склали 20 (6,6%) осіб за середнього показника по Україні 14,6%. З другої спроби іспит не склала 1 (0,3%) студентка, яка була відрахована з академії. Середній відсоток правильних відповідей іспиту з іноземної мови склав 57,8% за національного показника 50,3%.

Можливими причинами, які впливають на низькі результати складання окремими студентами іспиту «Крок 1», ми вважаємо такі: різний базовий рівень підготовки; повільна психологічна, розумова й професійна адаптація до засвоєння великих обсягів навчальної інформації в ЗВМО; марне заучування відповідей (без розуміння завдань і аналізу власних помилок); недостатньо опрацьована навчальна інформація з тем, які винесені на самостійне опрацювання; нераціональний розподіл вільного часу після навчального процесу [6].

Вважаємо доцільним своєчасно звертати увагу на вказані причини й урахувати пропозиції щодо самопідготовки, аби допомогти студентам ретельніше підготуватися до складання іспиту «Крок 1. Стоматологія». З цією метою авторами розроблено опитувальник, який дозволяє виокремити основні джерела самопідготовки студен-

тів до іспиту і проведено анкетування, в якому взяли участь 155 студентів III курсу стоматологічного факультету. Результати нашого дослідження відображені на діаграмі (мал. 1). На першому місці – K-test, за допомогою якого студенти самостійно проходять тестування; на дру-

гому місці – веб-сайт testkrok.org.ua, який дає змогу проходити онлайн тестування; на третьому місці – інтернет-сайт testcentr.org.ua, який дає змогу завантажити бази тестових задач.

Мал. 1. Основні джерела для самопідготовки до ліцензійного іспиту «Крок1. Стоматологія».

Ретельний аналіз результатів засвідчив: 38,7% студентів використовують програми з мобільного додатку playmarket для підготовки до тестування «Крок 1». Багаторазове тренувальне тестування на телефоні чи будь-якому іншому гаджеті активізує зусилля студентів із підготовки до іспиту, підвищує продуктивність навчання, спрощує та оптимізує систему самоконтролю. 19,35% опитаних користуються веб-сайтом testkrok.org.ua, на якому доступне безкоштовне онлайн тестування. Цей сайт дає широкі можливості для ефективної підготовки до ліцензійного іспиту «Крок-1». 17,41% респондентів обрали веб-сайт testcentr.org.ua, який дозволяє переглядати й завантажувати матеріали лише для особистого некомерційного використання. 11,61% знаходять матеріали, новини, результати у спільнотах і в соціальних мережах. У 9,67% студентів для підготовки до іспиту «Крок 1» використовують методичні вказівки й буклети з тестовими завданнями англійською мовою, зокрема на сайті кафедри іноземних мов з латинською мовою та медичною термінологією. 3,2% респондентів запропонували так званий свій варіант, де вказано, що вони переймають досвід студентів-блогерів в YouTube, завдяки спвіщенням молодь може дізнатись про нові відео й оновлення.

Безумовно, що описана організація СРС під час вивчення навчальної дисципліни «КЗВ: Англійська мова фахового спрямування» в УМСА далеко не вичерпує всіх її можливостей. Викладачі перебувають у постійному пошуку нових шляхів подальшого її вдосконалення – на кафедрі іноземних мов з латинською мовою та меди-

чною термінологією укладені посібники для підготовки до іспиту «Крок 1» у співавторстві із представниками Запорізького державного медичного університету [7; 8], широко впроваджують індивідуальний і диференційний підходи до роботи з лінгвістично обдарованими студентами. Слід погодитися з думкою науковців [3], що оптимізація викладання професійної термінології студентам, починаючи з 1-го курсу, у поєднанні зі щоденним індивідуальним моніторингом тестових завдань при підготовці до ліцензійних інтегрованих іспитів «Крок 1» підвищить якість медичної освіти й рівень лінгвістичної особистості в майбутніх лікарів у медичних закладах вищої освіти України.

Отже, ЗВО і кожна кафедра повинна створити такі умови, які б спонукали студентів до самостійного пошуку, саморозвитку, самовдосконаленню, адже важливо правильно почати вивчення медичних термінів, щоб студенти зрозуміли важливість впливу латинської, української та англійської професійної термінології на професійну підготовку й рівень лінгвістичної особистості майбутніх. Основні переваги полягають у заохоченні та спонуканні студентів до регулярної напруженої роботи під час навчально-професійної підготовки та використанні комп'ютерних засобів навчання, які сприяють покращенню якості іншомовної фахової підготовки медичних спеціалістів. Щодо високих результатів субтесту іспиту «Крок 1» заслуговує на узагальнення і поширення досвід викладання іноземної мови за професійним спрямуванням, який базується на багаторівневому алгоритмі навчання, різноманітності навчальних технологій

і належному методичному забезпеченні.

Література

- Dev'yatkina NM. Rol' orhanizatsiyi ta metodychnoho zabezpechennya navchal'noho protsesu z fundamental'noyi dystsyplyny v zabezpechenni vysokyykh rezul'tativ subtestu pid chas litsenziynoho ispytu «KROK-1» [The role of organization and methodological support of the educational process in the fundamental discipline in ensuring high results of the subtest during the license exam "STEP-1"]. Aktual'ni problemy suchasnoyi medytsyny: Visnyk Ukrayins'koyi medychnoyi stomatolohichnoyi akademiyi. 2019; 1 (65): 97–100. (Ukrainian)
- Skrypnykov PM, Dubyna VO, Khmil' TA, Khavalkina LM. Dosvid vykorystannya dystantsiynykh form navchannya v pidhotovtsi do litsenziynoho ispytu «KROK-3.Stomatolohiya» [The experience of using distance learning in preparation for the license exam "STEP-3.Dentistry"]. Osnovni napryamky udoskonalennya pidhotovky medychnykh kadrov u suchasnykh umovakh : materialy navch.-nauk. konf. z mizhnar. uchastyu, Poltava, 2015 r. Poltava, 2015. S. 226–8. (Ukrainian)
- Dubrovina OV, Borysova ZO, Leshchenko TO, Horbachenko OB, Korovina LD. Optymizatsiya vykladannya latyns'koyi, ukrayins'koyi yanhlyis'koyi terminolohiyi na rivni dodyplomnoyi pidhotovky maybutnikh likariv u zakladakh vyshchoyi medychnoyi osvity Ukrainy [Optimization of teaching Latin, Ukrainian and English terminology at the level of undergraduate training of future doctors in institutions of higher medical education of Ukraine] Aktual'ni pytannya lnhvistyky, profesynoyi lnhvodvydaktyky, psykholohiyi i pedahohiky vyshchoyi shkoly : zb. statey V Mizhnar. nauk.-prakt. konf. (m. Poltava, 19–20 lystopada 2020 r.). Poltava : Astraya, 2020. S. 139–45. (Ukrainian)
- Efendiyeva SM, Buhayenko SK. Systematyzatsiya medychnykh terminiv na zanyattyakh z anhlyis'koyi movy pry pidhotovtsi do litsenziynoho ispytu «Krok-1» [Systematization of medical terms in English classes in preparation for the license exam "Step-1"]. Medychna nauka v praktyku okhorony zdorov'ya : materialy Vseukr. nauk.-prakt. konf. molodykh uchenykh, Poltava, 22 lystopada 2019 r. Poltava, 2019. S. 58–9. (Ukrainian)
- Dvornyk VM, Ryabushko NM, Balya HM et al. Litsenziynyy ispyt «Krok» – shlyakh do vdoskonalennya pidhotovky medychnykh kadrov. [The Krok licensing exam is a way to improve the training of medical personnel]. Osnovni napryamky udoskonalennya pidhotovky medychnykh kadrov u suchasnykh umovakh : Materialy Vseukrayins'koyi navchal'no-naukovoyi konferentsiyi z mizhnarodnoyu uchastyu 26 bereznya 2015 roku. Poltava, 2015. S. 67–8. (Ukrainian)
- Dubrovina OV, Sherstyuk OO, Tarasenko YAA et al. Shlyakhy pidvyshchennya yakosti vyshchoyi medychnoyi osvity pry pidhotovtsi studentiv stomatolohichnoho fakul'tetu do litsenziynoho intehrovanooho ispytu [Ways to improve the quality of higher medical education in preparing students of the dental faculty for a licensed integrated exam]. Aktual'ni problemy suchasnoyi vyshchoyi medychnoyi osvity v Ukraini : navch.- nauk. konf. z mizhnar. uchastyu, m. Poltava, 21 bereznya 2019 r. Poltava, 2019. S. 76–8. (Ukrainian)
- Bieliyeva OM, Hordienko OV, Lysanets YuV et al. Foreign Language Proficiency Test: «Krok 1. Medicine» : manual. Kyiv: AUS Medicine Publishing, 2020. 328 p.
- Bieliyeva OM, Lysanets YuV, Kostenko VH et al. Foreign Language Proficiency Test: «Krok 1. Stomatology» : manual. Kyiv: AUS Medicine Publishing, 2020. 392 p.
- Dubrovina OV, Bieliyeva OM, Borysova ZO et al. Some questions on passing a subtest of licensing examination "Krok 1" in a foreign language. Aktual'ni problemy suchasnoyi vyshchoyi medychnoyi osvity v Ukraini: materialy navch.-nauk. konf. z mizhnar. uchastyu, m. Poltava, 21 bereznya 2019 r. P. 73–5.

Реферат

ОРГАНИЗАЦИЯ САМОСТОЯТЕЛЬНОЙ РАБОТЫ СТУДЕНТОВ ПРИ ПОДГОТОВКЕ К СДАЧЕ СУБТЕСТА НА АНГЛИЙСКОМ ЯЗЫКЕ ЛИЦЕНЗИОННОГО ЭКЗАМЕНА «КРОК 1. СТОМАТОЛОГИЯ»

Эфендиева С.Н., Гаврильева К.Г., Бугаенко К.С.

Ключевые слова: лицензионный экзамен, самоподготовка, мобильные приложения, веб-сайт, иностранный язык.

В настоящее время разработана и широко внедряется лицензионный экзамен «Крок 1», составной частью которого является составление субтеста на английском языке. Для подготовки к субтесту на английском языке для студентов третьего курса была разработана учебная дисциплина, которая содержит материал по нормальной анатомии, биологии, биохимии и молекулярной биологии, генетике, гистологии, фармакологии, физиологии, микробиологии, иммунологии, статистике, латинскому языку и биоэтике. Цель нашего исследования – проанализировать мониторинг путей организации и внедрения самоподготовки студентов на кафедре иностранных языков с латинским языком и медицинской терминологией Украинской медицинской стоматологической академии, которые позволили студентам иметь высокие показатели субтеста по английскому языку экзамена «Крок 1». Особое внимание уделяется самостоятельной подготовке студентов к субтесту. Поэтому считаем целесообразным своевременно обратить внимание на причины и учесть предложения по самоподготовки, чтобы помочь тщательно подготовиться к сдаче «Крок 1». Нами был проведен опрос среди студентов для того, чтобы определить наиболее удобные, по их мнению, источники для подготовки к лицензионному экзамену. Доказано, что студенты активно пользуются мобильными приложениями, а именно K-test, с помощью которого самостоятельно проходят тестирование. На первом месте – мобильные приложения, которое не требуют интернета и удобны тем, что используются студентами при любой удобной возможности. На втором месте по актуальности использования – сайт testkrok.org.ua, который позволяет проходить онлайн тестирование. На третьем месте по использованию – сайт testcentr.org.ua, где можно загрузить все базы. Рекомендуется посещение занятий по иностранному языку в самоподготовочном классе, систематический тренинг на сайте testkrok.org.ua, использование буклетов для самоподготовки к сдаче субтеста на иностранном языке. Необходимо поощрять и побуждать студентов к регулярной напряженной работы во время их профессиональной медицинской подготовки.

Summary

ORGANIZATION OF STUDENTS' INDEPENDENT ENGLISH LANGUAGE LEARNING IN THE COURSE OF PREPARATION TO SUBTEST OF LICENSING EXAMINATION «KROK 1. DENTISTRY»

Efendiieva S. M., Havrylieva K. H., Buhaenko K. S.

Key words: licensed examination, individual preparation, mobile applications, website, foreign language.

Over two decades Ukrainian system of medical professional training has been providing a single pathway for primary licensure of all graduates of medical schools by licensing examinations «Krok 1», «Krok 2» and «Krok 3». Since their inceptions, the examinations provide the valid and reliable independent assessment of medical examinations in order to demonstrate they have knowledge and clinical skills for the unsupervised general practice of medicine, and thus, to grant the primary license to practice medicine. The aim of this study is to analyze ways of the organization of student's self-learning at the Department of Foreign

Languages with Latin and Medical Terminology, Ukrainian Medical Stomatological Academy, which will promote the confidence in own English language command and ensure demonstrating high performance of English subtest «Krok 1». Independent learning using additional texts should help students, concerning with previously studied elements of terminology, lexis and grammar, to figure out faster phrases and constructions in texts based on the context and extra linguistic clues.

The analysis of the factors influencing the students' performance when doing the Krok tests, we have found the guided language exposure and scheduled amount of time for independent work according to the curriculum can help to overcome typical linguistic obstacles. Moreover, the English language instructors elaborated the questionnaire and surveyed the students to identify self-learning routine peculiarities, resources commonly used for self-training to licensing examination, which are the most effective from their point of view. The study included 155 third year dental students (2019-2020 academic year). The students actively use mobile applications from the playmarket, namely K-test, which they can use for independent practice at individual pace. Computer technologies can significantly improve the efficiency of foreign language teaching and learning and help us in organizing independent work of the students. According to result obtained, *testkrok.org.ua* internet resource ranks the second position. 19.35% of students chose this site as it gives an opportunity to check the knowledge, to get graded and to get the right answers. 17.41% of the respondents used *testcentr.org.ua* by reviewing and uploading Krok test booklets. 11.61% of the students used social network groups, which post materials, news and results to licensing examinations. 9.67% of students are found to prefer booklets; methodical instructions for students' training that are on the site of our department. 3.2% of the responders suggest that lifehacks in YouTube contains the experience of bloggers and due to them the youth can learn new things. The obtained results have shown that the computer appliances are of great recourse for independent learning when used purposefully and guided by the instructors.

DOI 10.31718/2077-1096.20.4.173

УДК: 616.155.394:378.147

Єлінська А.М.

МЕТОДИЧНИЙ ПІДХІД ДО ВИКЛАДАННЯ СТУДЕНТАМ МЕХАНІЗМІВ РОЗВИТКУ ЛЕЙКОЦИТОЗІВ ТА ЛЕЙКОПЕНІЙ НА КАФЕДРІ ПАТОФІЗІОЛОГІЇ

Українська медична стоматологічна академія, м. Полтава

В статті розглянуті проблемні питання, що виникають підчас розгляду теми «Лейкоцитози та лейкопенії». Основними проблемними питаннями при вивченні частини теми, пов'язаної із механізмами розвитку лейкоцитозів є: механізми розвитку фізіологічних лейкоцитозів, розуміння конкретних механізмів селективної стимуляції лейкопоезу в кістковому мозку, методика визначення зсуву лейкоцитарної формули при нейтрофільному лейкоцитозі шляхом розрахунку індексу ядерного зсуву. Викладачу слід акцентувати увагу студентів на цих питаннях підчас практичного заняття та на лекції. Патолофізіологія - це наука, що вивчає життєдіяльність хворого організму. Патолофізіологія займає одне з провідних місць в системі науково-теоретичної підготовки лікаря. Лікар повинен трактувати основні поняття загальної нозології, інтерпретувати причини, механізми розвитку та прояви типових патологічних процесів та найбільш поширених захворювань, аналізувати, робити висновки щодо причин і механізмів функціональних, метаболічних, структурних порушень органів та систем організму при захворюваннях. Вивчення механізмів розвитку лейкоцитозів складає 50% від теми «Лейкоцитози та лейкопенії». Інші 50 відсотків часу відведені на вивчення механізмів розвитку лейкопенії. При розгляді механізмів розвитку нейтропеній особливу увагу слід приділити особливостям патогенезу спадкових нейтропеній. Оскільки дане питання є особливо актуальним для здобувачів освіти за спеціальністю 228 «Педіатрія» та за спеціальністю 221 «Стоматологія» у контексті особливостей лікування стоматологічних захворювань в дитячому віці. У підсумку слід зазначити, що для підвищення якості освіти та полегшення засвоєння студентами теми «Лейкоцитози та лейкопенії» викладачу слід детальніше зупинитись на розгляді патогенезу спадкових нейтропеній, фізіологічних лейкоцитозів та механізмах селективної стимуляції лейкопоезу.

Ключові слова: методика викладання, студенти, лейкоцитоз, лейкопенія, патолофізіологія

Дана робота є фрагментом ініціативної НДР «Роль транскрипційних факторів, системи циркадіадного осцилятора та метаболічних порушень у формуванні та функціонуванні патологічних систем» (№ 0119U103898).

Вивчення дисципліни «Патологічна фізіологія» передбачене на всіх факультетах Української медичної стоматологічної академії. Магістри за спеціальностями 222 «Медицина» та 228 «Педіатрія» вивчають патологічну фізіологію протягом 3 курсу навчання. Магістри за спеці-

альністю 221 «Стоматологія» вивчають патологічну фізіологію з весняного семестру другого курсу до кінця осіннього семестру третього курсу навчання. [1]

Вивчення дисципліни «Патологічна фізіологія» розділене на 2 модулі: «Загальна патолофізіо-